

Igazságok vannak

Száraz Miklós György íróval Ayhan Gökhan beszélget

Nagy sikerű *Lovak a ködben* című regényed tavaly ismét megjelent a Scolar Kiadónál. Hamarosan pedig *Apám darabokban* címmel ugyanitt lát napvilágot a következő. Kabdebó Lóránt irodalomtörténész elismerően nyilatkozott a kéziratról. Nagy terhet vett le rólad a könyv?

Minden könyv megírása erőfeszítés. Befejezni könnyebbség. Négy-öt év munka ért véget. Az író a kitalált szereplőivel is együtt él, kínlódik velük. Ebben a könyvben pedig a főszereplők a családtagjaim. Apám, édesanyám, nagyszüleim, dédanyáim, ükapám. Emiatt többet örültem, és többet is kínlódtam. Jó volt, és jó befejezettnek tudni.

Jól időzítetted az új könyved megjelenését, idén lesz az 1956-os forradalom és szabadságharc 60. évfordulója. Édesapád, Száraz György író regénye ez a könyv, a magyar történelem egy korszakáé, vagy ezek vegyületeié? Regényes dokumentum vagy dokumentarista regény?

A végén kezdem. Nem dokumentarista regény és nem regényes dokumentum.

Regény. Csak így. Az, hogy a benne leírtak valóságosak, érdektelen. A regény nem azért regény, mert az úgynevezett kitalálás és az úgynevezett igazság bizonyos arányban keveredik benne, hanem a megírás technikája, minősége teszi azzá. Nem időzítettem a megjelenést az évfordulóra. Most lett kész. Lehet, hogy szerencsés véletlen. Igen, ez apám könyve, ahogy a cím is mutatja, de még inkább anyámé, azt meg a cím nem mutatja, és mégis. Meg persze az enyém. Mert úgy szól róluk, ahogy ők önmagukra sosem gondoltak, pedig amit írok, minden igaz. Úgy értem: úgy történt. Mert egyetlen igazság van, hogy igazság nincs. Igazságok vannak. Az pedig, hogy a forradalom is főszereplő, háttér, közeg, nagy szerencse nekem. Mert jó erős „közeg”. Ahogy a következő évek is. 1957 és 1958 nyomorult, festőien zűrzavaros országa. A kádári konszolidáció évei.

Hogy látod, a jelen európai politika ismeretében milyen aktualitása, használható üzenete van ma a forradalomnak?

Nekem mindig minden ugyanazt „üzeni”. Bár utálom a kifejezést. Egyáltalán nem „üzen” soha semmi, az „üzenet” mindig egyszerű valami: „Be a Vörös Hadseregbe!” „Zsidót nem szolgálunk ki!” „Román kenyeret eszel, beszélj románul!” A gondolkodást nem volna szabad kikerülni. 1789, 1848, 1918-19, és minden boldog meg boldogtalan békeidő ugyanazt „üzeni”: gondolkodj, igyekezz megérteni, mert minden összetett. És minél inkább egyszerűsíteni igyekeznék körülöttem a világot, annál inkább ragaszkodnék a sokfélehez. Étlapon, irodalomban, élővilágban. Megítélésben is. Mert nekem a magyar ötvenhat „fénylő csillag”, de éppen attól az, hogy sok-sok csodából, mocsokból és kínból áll össze.

Tavaly decemberben az év írójának választottak. Számítanak a díjak?

Hát hogyne. A közönségdíj azért, mert elhitheti az íróval, hogy jó író, hiszen olvassák. A szakmai díj meg azért, mert elhitheti az íróval, hogy jó író, hiszen a hozzáértők értékelik. A díj dicséret, és mindannyian dicséretre vagyunk.

Várjuk Alexandra Salmela könyvbemutatójára a Könyvfesztiválon!

27. avagy a halál teszi a művészt Karafiáth Orsolyával

Időpont: 2016. április 24., vasárnap 11.00

Helyszín: Millenáris B épület, B1-es stand

